

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE DRAMA VE ÖĞRETMENİN ROLÜ

DRAMA IN PRESCHOOL EDUCATION AND THE ROLE OF TEACHER

Prof.Dr.Aysel KÖKSAL AKYOL¹

ÖZET

Okul öncesi dönemde olan çocuklar eğitim programları aracılığı ile desteklenmektedir. Okul öncesi eğitim programlarında yer alan drama etkinlikleri aracılığı ile de çocukların çok yönlü gelişimlerine katkı sağlanmaktadır. Çocukların eğlenerek katıldıkları ve eğlenirken öğrendikleri drama etkinliklerinin etkili bir şekilde uygulanabilmesinde öğretmenlerin önemli bir role sahip oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin çocuk gelişimi ve okul öncesi eğitim ile ilgili donanımlarının olmasının yanı sıra drama etkinliklerini planlama ve uygulama konularında da bilgi, beceri ve yetkinliğe sahip olmalarının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenlerden dolayı bu çalışmada okul öncesi eğitimde drama ve drama etkinliklerinin planlanmasında öğretmenin rolü üzerinde durulacak ve eğitimcilere yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, drama, öğretmen

ABSTRACT

The children in the preschool period are supported through the educational programs. Multi-faceted contributions to the development of children are provided through drama activities that are included in the preschool education programs. Teachers have an important role for an effective application of the drama activities when children participate and learn while having fun. It is critical that teachers have the knowledge, skills and competence in planning and implementation of drama activities in addition to being well-equipped in child development and preschool education. In this study the focus is on drama in preschool education and on the role of teacher in planning the drama activities, and consequently it offers recommendations for educators.

Keywords: Preschool education, drama, teacher

---

¹ Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü,
e-posta: koksalyasel@gmail.com

GİRİŞ

Drama çocukların hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını destekleyen, yaşantı yoluyla öğrenmelerini sağlayan bir yöntemdir (Cottrell, 1987) ve bir eğitim yöntemi olarak dramanın amacı, çocukta doğuştan var olan yaratıcılığı geliştirmektir. –mış gibi yapma olarak ifade edilen drama ile çocuklar yaratıcı bir yolculuğa çıkmakta, bu yolculukları sırasında yaşantı yoluyla öğrenmektedirler.

Dramanın çocukların gelişimini bütüncül olarak destekleme özelliği vardır. Çocuk bir duyguyu, düşünceyi, olayı doğaçlama, rol oynama gibi teknikleri kullanarak sergilerken tüm gelişim alanları olumlu yönde desteklenmiş olur (Fazlıoğlu, 2011). Çocuklar için hazırlanan eğitim programlarında drama etkinliğine yer verilmesinin yararları arasında yaratıcı düşünmeyi teşvik etme, öğrenilenlerin kalıcı olmasını sağlama, eleştirel düşünme, dinleme, işbirliğini yapma ve empatik becerinin gelişimini destekleme, pozitif bakış açısı ile bakmayı kazandırma, gelişim alanlarını destekleme sayılabilir (Kelner, 1993; Köksal Akyol ve Hamamcı; 2007; Peter, 2003; Wessels, 1987). Ayrıca drama; çocuğun, kendini özgürce ifade etmesi, hoşgörülü, demokratik ve yaratıcı bir kişilik geliştirmesi, bağımsız düşünebilmesi, olaylara çok yönlü bakabilmesi ve kendini tanıması açısından etkili bir eğitim yöntemi olarak düşünülmektedir (Furman, 2000; Hendy ve Toon, 2001; Hui ve Lau, 2006; Mages, 2006). Okul öncesinde drama çalışmalarına katılan çocuk, yaratıcı davranışlarla yeni yollar bulma ve rol oynamayla çatışmaları çözme kapasitesini geliştirir. Çocukta grup içinde bağımsız olma, kurallara uyma, birlikte karar verme becerisi gelişir, doğru ahlaki yargılar oluşur (Alevcan, 2005). Çocukların kendileri ve içinde yaşadıkları çevreleri ile ilgili bilgilerini artırır, kendilerine ve çevreye karşı duyarlı olmaları ve olumlu tutum oluşturmalarına destek olur, yaşanan çevreye karşı duyarlılık kazandırır. Drama alternatif dünyaları çocuklara tanıtır ve farklı bakış açılarına saygı geliştirir (Hendy ve Toon, 2001; Szecsi, 2008). Çocuklar gerçek dünyadaki bilgi ve deneyimlerini dramada hayali bir dünya yaratmak için kullanır ve dramada tasarladıkları durumları ve rolleri tanımlarken olayları ve ilişkileri incelemeyi öğrenirler. Bunların yanı sıra, çocuklar girdikleri rollerle özdeşim kurarak ilişkileri, olayları araştırırlar. Bunun sonucunda da çocukların kendilerini ifade etmeleri, başkalarına karşı duyarlı olmaları ve grupla bir şeyler yapmaları desteklenir (O'Neil ve Lambert, 1991; Woolland 1993).

Okul öncesi dönemindeki çocukların gelişim açısından özel bir dönemde oldukları düşünüldüğünde, bu dönemdeki çocukların drama ile desteklenmesinin ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır (Mages, 2006). Bu nedenle okul öncesi eğitim alanında çalışan öğretmenlerin programlarında drama yöntemini kullanmalarının gerekli görülmektedir (Szecsi, 2008). Drama çalışmalarında çocuklar aktif katılım içinde oldukları, eğlenirken öğrendikleri için okul öncesi eğitim programlarında drama etkinliklerine yer verilmesinin ve öğretmenin drama ile ilgili yeterli donanıma sahip olmalarının önemli olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi eğitimde drama etkinliklerini uygulayan öğretmenlerinin çocuk gelişimi, eğitim programları ile ilgili donanımlarının yanı sıra drama hakkında da yetkinliklerinin olması gerekmektedir. Eğer okul öncesi öğretmeni drama etkinliklerini planlama ile ilgili yeterli donanıma sahip değilse, programlarında drama etkinliklerini planlamasında sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada okul öncesinde dramanın çocuklar üzerindeki etkileri ve bu etkileri sağlayabilmede öğretmenin rolü üzerinde durulmuştur.

Okul Öncesi Eğitimde Drama

Okul öncesi dönemde, çocukların gelişimlerinin desteklenmesi, gereksinimlerinin karşılanması için eğitim programlarının planlanması gerekmektedir. Okul öncesi eğitimde, yıllık ve günlük planlar yapılmaktadır. Her eğitim dönemine başlamadan önce yıllık planlar hazırlanmakta, yıllık planlardan yola çıkarak, çocukların bireysel özelliklerine, ilgi ve gereksinimlerine dikkat edilerek de günlük planlar hazırlanmaktadır. Drama günlük program içerisinde yer alan etkinliklerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Drama etkinliği tek başına planlanabileceği gibi günlük plan içerisinde yer alan diğer etkinliklerle bütünleştirilerek de planlanıp uygulanabilmektedir. Bulut Pedük ve Erdoğan (2011)'inde belirttiği gibi, çocuklarla birlikte söylenen bir şarkıdan yola çıkılarak doğaçlamaların, anlatılan öykülerin dramatisasyonun yapılması ya da yeni öykülerin oluşturulup doğaçlamalarının gerçekleştirilmesi şeklinde planlanan öğrenme süreçlerinde drama etkinliği ile müzik ve dil etkinliklerinin bütünleştirilmesi söz konusu olabilmektedir.

Günlük plan, çocukların okula gelmeleri ile başlayan ve okuldan ayrılmalarına kadar geçen süre içerisinde o gün belirlenen amaçların, kazanımların, etkinliklerin, öğrenme süreçlerinin ve değerlendirmenin bulunduğu plandır. Günlük planlarda amaçların belirlenmesi ilk aşamayı oluşturur ve psikomotor, bilişsel-dil, sosyal-duygusal ve öz bakım becerilerine yönelik amaçlar bulunmaktadır. Öğretmen, eğitimi

planlarken programda yer alan amaç ve kazanımlardan uygun olanlarını seçebileceği gibi çocuğun gelişim gereksinimlerine göre ek amaç ve kazanımlarda oluşturabilir (Anonim, 2006; Aral vd., 2002; Oktay vd., 2003). Amaçlar seçildikten sonra gözlemlenebilir özellikte olan kazanımlar belirlenir. Çocukların özelliklerine göre amaç ve kazanımların belirlenmesi esastır. Amaç ve kazanımlara ulaşabilmede araç olarak kullanılacak konunun belirlenmesi de önemlidir (Anonim, 2006). Belirlenen amaçlara ulaşmak için öğrenme süreçlerinin hazırlanması söz konusudur. (Aral vd., 2002). 2006 yılında uygulanmaya başlayan okul öncesi eğitim programında, günlük planda serbest zaman etkinlikleri, Türkçe etkinlikleri, sanat etkinlikleri, oyun ve hareket etkinlikleri, drama etkinlikleri, müzik etkinlikleri, sanat etkinlikleri, fen ve matematik etkinlikleri, alan gezileri, okuma yazmaya hazırlık çalışmaları yer almaktadır (Anonim, 2006).

Günlük planda yer alan drama etkinliklerine başlama yaşı ile ilgili farklı görüşler bulunmaktadır; farklı kaynaklarda üç buçuk-dört yaşlarında ya da beş yaşında başlanabileceği ifade edilmektedir. Dramada çalışmalarında sonuç değil sürecin önemli olduğu düşünüldüğünde beş yaşından küçük olan çocuklarla da drama çalışmalarının yapılabileceği söylenebilir. Ancak üç yaşında ya da altı yaşında olan çocuklarla yapılan drama çalışmaları çocukların gelişim dönemi özellikleri, ilgileri ve gereksinimleri doğrultusunda farklılık gösterir. Ayrıca çocukların gelişim dönemi özelliklerinin yanı sıra bireysel özelliklerini ve çocuğun daha önceki yaşantılarını göz önüne almak gerekir. Bu açıdan bakıldığında, altı yaşlarında olup drama yaşantısı olmayan çocuklarda birden bire dramanın tüm aşamalarını kullanarak çalışma yapmak mümkün olmayabilir (Köksal Akyol, 2003).

Etkili ve kalıcı öğrenmelerin çocuğun yaparak yaşayarak aktif katılımın olduğu öğrenme süreçleri gerçekleştiği bilinmektedir. Çocuklar etkinliklere doğrudan katılarak, duygu ve düşüncelerini etkinliklerde rahatlıkla ifade ederek, gözlem yaparak ve deneyerek bilgilere kendi ulaşır ve bu şekilde edinilen bilgilerin kalıcı olur. Bu anlamda bakıldığında drama etkinliklerine okul öncesi dönemde olan çocukların eğitiminde yer vermenin gerekliliği kendiliğinden ortaya çıkar (Kandır, 2003). Ayrıca, drama bir grup ortamı içinde çocukların bir takım dinamikler, yeni öğrenmeler ve kişisel kazanımlar elde etmesine olanak sağlayan mükemmel bir araç olarak değerlendirilir. Bu açıdan bakıldığında da drama okul öncesi eğitiminin vazgeçilmez bir parçası olarak değerlendirilebilir (Aysan vd., 2004).

Dramada Öğretmenin Rolü

Öğretmenler programlarında drama yöntemini kullanarak çocukların gelişimleri ve etkili öğrenmelerini destekleyebilirler (Szecsi, 2008). Ancak, çocuklar üzerinde belirtilen olumlu etkilerin sağlanmasında dramaya eğitim programlarında yer veren öğretmenin istenen bilgi ve deneyime sahip olması önemlidir. Okul öncesi eğitimi öğretmenin çocukların içinde buldukları gelişim özellikleri, okul öncesi eğitim ve dramaya yönelik bilgi birikimi ve deneyiminin yeterli olması gerekmektedir. Ancak bu şekilde okul öncesi eğitimde yapılan drama etkinliklerinin çocuklara yararlarından söz edilebilir.

Dramanın okul öncesi eğitim programlarında yer alması önemlidir. Ancak Isenberg ve Jalango'in de vurguladıkları gibi, öğretmenler çocuklarla yapılan drama çalışmalarında güçlü bir etkiye sahiptirler. Okul öncesi eğitimde, öğretmenler dramayı kullanarak çocukların arkadaşları ve yetişkinlerle olan deneyimlerinin artmasına, bu deneyimler aracılığı ile bilgilerini paylaşmalarına fırsat yaratmaları gerekmektedir (Isenberg ve Jalango, 1993). Okul öncesi eğitim programlarının planlanmasında olduğu gibi drama etkinliklerinin planlanmasında da çocuk merkezli bir yaklaşım içinde olunmalıdır. Çocukların gelişim özellikleri, yaşları, ilgileri ve gereksinimleri dikkate alınarak belirlenen amaç ve kazanımlara hangi materyaller, yöntem ve tekniklerle ulaşılabileceğine karar verilmelidir (Kandır, 2003; Köksal Akyol, 2003). Drama etkinliğine karar verildiğinde gerekli materyallerin ve öğrenme süreçlerinin hazırlanması için drama ve okul öncesi eğitim ile ilgili bilgiler dikkate alınmalıdır.

Aktaş Arnas (2008)'a göre, öğretmen drama etkinliğini planlamadan bazı ayrıntılara dikkat etmelidir ve kendinse şu soruları sormalıdır; "Dramada amacım ne? Çocukların hangi kazanımları edinmesini istiyorum?", "Çözülecek problem ne?", "Dramayı en iyi hangi ortamda gerçekleştirebilirim?", "Çocukların rolleri ne olacak?", "Öğretmen olarak benim rolüm ne olacak?". Öğretmen bu soruların yanıtını önden belirlemeli ve etkinliğini planlarken bunları göz önünde bulundurmalıdır.

Okul öncesi eğitim programlarında drama tek başına bir etkinlik olarak planlanabileceği gibi günlük eğitim programlarında yer alan diğer etkinliklerle bütünleştirilerek de kullanılabilir. Okul öncesi eğitimde drama ister tek başına bir etkinlik olarak isterse diğer etkinliklerle bütünleştirilerek kullanılabilir her iki durumda da öncelikle çocukların gelişim özellikleri, yaşları, ilgi ve gereksinimleri dikkate alınarak amaçlar ve kazanımlar, verilmek istenen kavramlar belirlenmelidir. Daha sonra gereksinim duyulan araçların belirlenerek

öğrenme süreçlerinin hazırlanması ve uygulamadan sonra mutlaka değerlendirmenin yapılması gerekmektedir. Değerlendirme hem doğaçlamalardan sonra drama sürecinde yaşananların değerlendirilmesi hem de uygulamanın bitmesinde sonra hazırlanan eğitim programının değerlendirilmesi şeklinde yapılmalıdır. Kandır (2003)'a göre de, okul öncesi eğitim programında yer alan amaçlar ile drama etkinliğinin birbirleriyle tutarlı olması gerekir. Günlük eğitim programındaki etkinliklerden hangilerinin drama etkinliği ile nasıl bütünleştirilebileceği, bunun için ne kadar süre ayrılması gerektiği, eğitim durumlarının nasıl bir eğitim ortamında, hangi materyallerle gerçekleştirilebileceği ve uygulamaların nasıl değerlendirileceği önceden öğretmen tarafından planlanmalıdır.

Okul öncesinde drama etkinlikleri aracılığı ile çocukların bazı kavramları kolaylıkla anlamaları sağlanabilir. Aktaş Arnas (2008)'a göre, okul öncesi eğitimde öğretmen sayılar, şekiller, ölçme gibi matematik becerilerinin kazandırılmasında ve kavramlarının öğretiminde veya ses, ışık, hava, gökyüzü, ısı, sıcaklık, hayvanlar, bitkiler, toprak, su, hava kirliliği, çevre sorunları gibi pek çok fen kavramın somutlaştırılarak öğretilmesinde dramayı kullanabilir. Erdoğan (2008) da, okul öncesi matematik eğitiminde dramadan yararlanılabileceğini, matematik ile ilgili konuların drama ile daha çabuk ve kalıcı bir şekilde verilebileceğini belirtmektedir. Alevcan (2005)'a göre ise belirli gün ve haftalara yönelik hazırlanan eğitim programlarında drama etkinliklerine yer verilmesi ile bu gün ve haftaları çocukların daha kolay anlamlandırılması sağlanabilir.

Drama sürecinde önemli bir role sahip öğretmenlerin, çocukların her birini kendi bütünlüğü içinde ele alıp değerlendirmesi, bireysel farklılıklara, ilgi ve gereksinimlere saygı duyması dramanın çocuklar üzerindeki olumlu etkisini artırmaktadır (Aslan, 2008; Köksal Akyol, 2011). Ayrıca, öğretmenlerin drama etkinliklerini planlarken okul öncesi eğitimin amaçları ve ilkelerini dikkate almaları son derece önemlidir. Okul öncesi eğitimin amaçları ve ilkelerinin bilinmesi hatta kavranması sonucunda çocuklar için daha etkili öğrenme ortamları, araç gereçler hazırlanabilir ve belirlenen yöntemler daha etkili bir şekilde kullanılabilir. Okul öncesi eğitim alanında çalışan öğretmenlerin drama etkinliklerini planlarken göz önünde tutmaları gereken faktörlere aşağıda yer verilmiştir (Aral vd. 2007; Köksal Akyol, 2003; Oktay vd., 2003; Önder, 1999).

Drama etkinliklerini planlarken çocukların ilgileri, gereksinimleri, gelişim özellikleri ve yaşları dikkate alınmalıdır. Çocuklar içinde buldukları yaşlardan dolayı benzer gelişim özellikleri göstermekle

birlikte bireysel farklılıklara sahiptirler. Bu nedenle drama etkinlikleri planlanırken çocuklar arasındaki bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır.

Drama etkinlikleri planlarken çocukların yaratıcılıkları, problem çözüme becerileri, karar verme becerileri, iç disiplin kazanmaları, sorumluluk ve işbirliği duygularını geliştirmelerine önem verilmelidir.

Dramaya üç buçuk-dört yaşlarında başlanabileceği ifade edilmektedir. Dramada sonuç değil sürecin önemli olduğu düşünüldüğünde beş yaşından öncede drama çalışmaları yapılabilir. Ancak beş-altı yaşından küçük çocuklarla ya da ilk kez dramaya başlayan çocuklarla yapılan drama çalışmalarında dramanın tüm aşamalarını gerçekleştirmek mümkün olmayabilir. Bu durumlarda basitten zora doğru etkinliklerin planlanması gerekmektedir.

Okul öncesi dönem çocukları gelişim özelliklerinden dolayı başarısızlık duygusunu kabul edememektedirler. Bu nedenler drama çalışmaları sırasında çocukların başarısızlık duygusu yaşamamalarına özen gösterilmelidir. Drama çalışmalarında kazanan ya da kaybeden olmamalıdır. Günümüzde çocuklara birçok alanda birbirleri ile rekabet halindedirler. Oysa bireyin kendisini başkası ile karşılaştırması doğru değildir. Önemli olan kendi yapabildiklerini geliştirmeye yönelik çaba harcamasıdır. Bu nedenle çocuğu rekabete yöneltecek oyunlara bu dönemde yer verilmemesinin gerekli olduğu söylenebilir.

Çocukların başkalarına zarar vermeyen davranışları doğru olarak kabul edilmelidir. Drama çalışmaları sırasında ortaya çıkan davranışlar ve yapılanların doğru olduğu unutulmamalıdır. Böyle bir ortamda çocuklar kendilerini olduğu gibi ortaya koyabilir, duygularını ve düşüncelerini açıklayabilirler. İlk kim yaptı, ilk kim söyledi, en güzel kim yaptı gibi ifadeler çocukların heyecanla dramaya katılmalarını önlemektedir. Bu nedenle bu tür ifadelere yer verilmemelidir.

Bazı çocuklar hep aynı arkadaşları ile oynamak isteyebilirler. Bazı çocuklarla ise hiç kimse oynamak istenmeyebilir. Bu durumu ortadan kaldırmak için öğretmenler tarafından gereken düzenlemeler yapılmalıdır.

Aile katılımına önem verilmelidir. Anne-babaların da içinde olabileceği drama etkinlikleri planlanabileceği gibi onlardan dramada kullanılacak bazı araç gereçlerin istenmesi gibi durumlarla aile katılımının sağlanması oldukça önemlidir. Böylece aileler drama

etkinliklerinde neler yapıldığını, çocuklarına olan yararlarını almaları söz konusu olabilir.

Okul öncesi çocuklarla çalışırken basitten zora doğru bir yol izlenmelidir. Önce taklit, rol oynama, dramatizasyon daha sonra doğaçlama şeklinde bir ilerleme olabilir. Drama etkinliği sırasında somut malzemeler kullanılmalıdır, böylece çocukların etkinliğe daha kolay katılmaları sağlanır. Çocukların hayal güçleri geniş olduğu için role girmeleri kolay olabilir, ancak somut malzemelerin kullanılması ile yapılan dramada çocukların etkinliklere katılmaları daha etkili olur.

Dramada kullanılacak materyaller güvenli ve sağlam olmalı, çocukların ilgi ve dikkatlerini çekebilmeli, gereksinimlerini karşılayabilmelidir. Çocuğun yapabileceklerinden başlanılmalıdır ve çocuğun dokunduğu, gördüğü, tattığı, duyduğu etkinlikler planlanmalıdır.

Yapılan drama çalışmalarından sonra mutlaka bir değerlendirme yapılmalıdır. Değerlendirme çocuklar, plan ve öğretmen açısından yapılmalıdır. Yapılan bu değerlendirmeler daha sonra yapılacak olan drama etkinliklerinin planlanmasında ve uygulanmasında yol gösterici olacaktır.

Öneriler

Okul öncesi eğitim programları içerisinde drama etkinliklerine yer verilmektedir. Drama etkinlikleri ile çocukların gelişimleri desteklenmekte, hoş zaman geçirmeleri sağlanmaktadır. Ancak okul öncesi eğitimi öğretmenleri drama ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve yetkinliğe sahip değillerse planlayacakları ve uygulayacakları drama etkinliklerinin etkililiğinden söz edilemez. Bu nedenle okul öncesi eğitimi alanında çalışan öğretmenlerin hem planlarında drama etkinliğine yer vermeleri hem de drama etkinliği ile programda yer alan diğer etkinlikleri bütünleştirerek uygulayabilmeleri için kendilerini drama konusunda geliştirmeleri gerekmektedir. Öğretmenler bu amaçla hizmet içi eğitimlerden yararlanabilecekleri gibi drama kurslarına gidebilirler, ulusal ve uluslar arası seminerlerde drama atölyelerine katılabilirler.

KAYNAKLAR

- Aktaş Arnas, Y. (2008). Okulöncesi eğitimde dramanın planlanması. Okulöncesinde Yaratıcılık ve Drama Eğitimi, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1832, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 950. s.181-204, Eskişehir.
- Alevcan, S. (2005). Drama uygulamaları, belirli gün ve haftalar için. Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., İstanbul.
- Anonim. (2006). Okul öncesi eğitim programı (36-72 aylık çocuklar için). MEB Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can-Yaşar M. (2002). Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı, Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., İstanbul.
- Aral, N., Köksal Akyol, A. ve Can Yaşar, M. (2007). Okul öncesi dönemde drama etkinlikleri. Oluşum Yayıncılık, Ankara.
- Aslan, N. (2008). Drama lideri. eğitimde drama. (Ed. N. Aslan). Oluşum Yayınları. s. 25-29. Ankara.
- Aysan, F., Gürşimşek, I., Bilen, S., Yıldız, V. ve Türnüklü, A. (2004). Öğretmen adaylarının okul öncesi sanat etkinliklerine ve kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri. Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu, Morpa Yayınları, s. 39-59. İstanbul.
- Bulut Pedük, Ş. ve Erdoğan, S. (2011). Okul öncesi eğitimde drama. İlköğretimde Drama, (Ed. Aysel Köksal Akyol). Kriter Yayınları. s. 164-180. İstanbul.
- Cottrell, J. (1987). Creative drama. in the clasroom grades 4-6, National Textbook Company. Illions.
- Erdoğan, S. (2008). Drama ile matematik etkinlikleri. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Fazlıoğlu, Y. (2011). Dramanın çocuk gelişimine etkisi. İlköğretimde Drama. (Ed. Aysel Köksal Akyol). Kriter Yayınları. s. 20-33. İstanbul.
- Furman, L. (2000). In support of drama in early childhood education, Again. Early Childhood Education Journal, 27(3), 173-177.
- Hendy, L. and Toon, L. (2001). Supporting Drama and imaginative play in the early years. Open University Press. Philadelphia.

- Hui, A. and Lau, S. (2006). Drama education: a touch of the creative mind and communicative-expressive ability of elementary school children in hong kong. *Thinking Skills and Creativity*, 1(2006): 34-40.
- Isenberg, J.P. and Jalongo, M.R. (1993). *Creative expression and play in the early childhood curriculum*. McMillan Publishing Company., New York.
- Kandır, A. (2003). Yaratıcı dramanın okul öncesi eğitim programlarındaki yeri ve hedefleri. okul öncesi eğitimde drama teoriden uygulamaya. Kök Yayıncılık. s. 19-28. Ankara.
- Kelner, L.B. (1993). *The creative classroom a guide for using creative drama in the classroom*. Heinemann, USA.
- Köksal Akyol, A. (2003). Okul öncesi eğitimde drama ve drama örnekleri. Türkiye 5. Drama Liderleri Buluşması ve Ulusal Drama Semineri, Okul Öncesinde Drama ve Tiyatro. Oluşum Drama Enstitüsü. 23-25 Haziran 2003. s. 63-76. Ankara
- Köksal Akyol, A. and Hamamcı, Z. (2007). The effect of drama education on the level of empathetic skills of university students. *Bulgarian Journal of Science and Education Policy (BJSEP)*, 1(1), 205- 215.
- Köksal Akyol, A. (2011). Drama çalışmalarında lider ve katılımcılar. İlköğretimde Drama, (Ed. Aysel Köksal Akyol). Kriter Yayınları. s. 59-66. İstanbul.
- Mages, W. (2006). Drama and imagination: a cognitive theory of drama's effect on narrative comprehension and narrative production. *Research in Drama Education*, 11 (3), 329-340.
- O'Neil, C. and Lambert, A. (1991). *Drama structures a practical handbook for teachers*, heinemann educational books, Inc. Cheltenham, England.
- Oktay, A., Gürkan, T., Zembat, R. ve Polat Unutkan, Ö. (2003). Okul öncesi eğitim programı uygulama rehberi ne yapıyorum, neden yapıyorum, nasıl yapmalıyım, Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A.Ş. İstanbul.
- Önder, A. (1999). Yaşayarak öğrenme için eğitici drama, kuramsal temellerle uygulama teknikleri ve örnekleri. Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti. İstanbul.

Peter, M. (2003). Drama, Narrative and Early Learning, British Journal of Special Education, 30(1), 21-27.

Szececi, T. (2008). Creative drama in preschool curriculum: teaching strategies implemented in hungary. Child Education, 85(2),120.

Wessels, C. (1987). Drama. Oxford University press. England.

Woolland, B. (1993). The teaching of drama in the primary school, Third Impression. Addison Wesley Longman Inc. New York.

